

ATSARGIAI, ERKĖS!

Atšilus orams traukiame į gamtą kartu su savo augintiniais, tačiau nė neįtariame, kad pievose, parkuose, miškuose ar net sodybos kieme mūsų tyko nemenkas pavojus – erkės, vieni seniausių parazitų, kurių pasaulyje žinoma per 800 rūšių (Eurazijoje – apie 70 rūšių).

Erkės priklauso voragyviams ir yra gausiausia jų grupė. Daugeliui erkių reikalingas kitas gyvas padaras, šiuo atveju gyvūnas arba žmogus, kurio krauju erkė maitinasi. Vieno maitinimosi metu erkė padidėja net 10 kartų – jos forma pasidaro panaši į švino spalvos kiaušinį. Erkių patelės maitinasi 6–12 parų, nimfos – 3–8, lervos – 2,5 paros. Įsisiurbimas neskausmingas, todėl žmogus ar gyvūnas jo beveik nepajunta. Žmogus erkių platinamomis ligomis užsikrečia įsisiurbus infekuotai erkei, kuri, siurbdama aukos kraują, į žaizdelę išskiria seiles bei kitus organizmo skysčius, o su jais ir ligos sukėlėjus. Erkė ypatinga tuo, kad jai reikia gerokai daugiau kraujo nei kitiems parazitams. Jeigu įsisiurbusios erkės nepastebime, ji gali gerti kraują net iki 15 dienų.

Erkių mėgstamos vietos

Erkės paplitę visame pasaulyje, tačiau jos gyvena ne kiekviename miške ir ne kiekvienoje pievoje. Šie voragyviai mėgsta šilumą, drėgmę ir prieblandą, todėl dažniausiai aptinkami tankiuose lapuočių miško jaunuolynuose, miško proskynose ir kirtimuose, brūzgynuose, aukštoje žolėje. Kad geriau pasiektų savo auką erkės įkopia į žolę ar krūmus. Aktyvi erkė paprastai tyko aukos nuo 10–20 cm aukščio žolės stiebelio.

Kada erkės aktyviausios?

Lietuvoje erkių sezonas paprastai trunka nuo balandžio iki rugsėjo pabaigos, bet esant švelniai žiemai jis gali pailgėti. Vidutinė temperatūra, kuriai esant erkė išlieka aktyvi, yra +5°C. Erkės ypač aktyvios vasarą, po lietingos dienos. Šaltuoju periodu erkės pasyvesnės. Žiemą jos pasislepia lapijoje po sniegu.

Kokias ligas platina erkės?

► **Laimo liga.** Ši liga išplitusi vidutinio klimato juostoje. Erkės įkandimo metu sukėlėjas patenka į odą, po to į kraują ir išplinta po visą organizmą. Būdingiausias simptomas – klajojančioji eritema, t. y. odos dėmė, galinti keisti savo dydį ir formą.

► **Erkinis encefalitas.** Virusas į žmogaus organizmą patenka ne tik įkandus erkei, bet ir vartojant nepasterizuotą, infekuotą ožkų ir karvių pieną. Erkinis encefalitas paplitęs Europoje, tai sunki ir itin kruopštaus gydymo reikalaujanti liga.

► **Babėzijosė (piroplazmozė).** Ja serga gyvuliai ir – retesniais atvejais – žmonės. Užsikrečiama įkandus infekuotai erkei, liga pasireiškia prakaitavimu, karščiavimu, galvos skausmais, nuovargiu.

► **Erlichijosė.** Paprastai plinta tose vietovėse, kuriose gausu Laimo ligos atvejų. Dažniausiai erlichijosės eiga esti švelni arba liga praeina be jokių simptomų. Laikini požymiai panašūs į gripo.

Kaip apsisaugoti nuo erkių ir jų platinamų ligų?

- ▶ Vykdami į gamtą pasirinkite tinkamą aprangą. Dėvėkite uždarus šviesesnių spalvų drabužius, galvą pridenkite skarele ar kepure;
- ▶ Iškylaudami gamtoje venkite pamiškių ir aukštos žolės;
- ▶ Naudokitės erkes atbaidančiomis priemonėmis;
- ▶ Po iškylos gamtoje rūpestingai apžiūrėkite kūną: gerai išsišukuokite plaukus, nusiprauskite po dušu, persirenkite kitais drabužiais. Vilkėtus drabužius pakabinkite negyvenamojoje patalpoje ar saulėje;
- ▶ Skiepykitės nuo erkinio encefalito;

Ką daryti, jei įsisiurbė erkė?

- ▶ Jei aptikote erkę, kuo greičiau ją ištraukite. Sučiupkite pincetu erkę kuo arčiau galvutės ir pašalinkite traukėdami atgal (nesukiokite jos į kairę ar į dešinę);
- ▶ Žaizdelę apiplaukite vandeniu su muilu ar dezinfekuokite;
- ▶ Jeigu nepavyko visiškai pašalinti erkės ir liko jos galvutė, pažeistos vietos nedraskykite. Galvutę kaip svetimkūnį organizmas pašalins pats.
- ▶ Jeigu erkės įkandimo vietoje atsiranda paraudimas, blogai jaučiatės, nedelsdami kreipkitės į gydytoją;
- ▶ Jei nesate pasiskiepiję nuo erkinio encefalito, profilaktiškai apsilankykite pas gydytoją.

